EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 23.11.2017.
SWD(2017) 382 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

Priložen dokumentu

Uredba Komisije (EU) .../...

o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja

{C(2017) 7774 final} - {SWD(2017) 383 final}

Sažetak

Procjena učinka za Uredbu Komisije o uspostavljanju smjernica za uravnoteženje električne energije

A. Potreba za djelovanjem

Zašto? Koji se problem rješava?

Mehanizmi uravnoteženja nisu samo tehničko pitanje kojim se postiže stabilnost sustava nego imaju znatne komercijalne posljedice, a stoga i posljedice za tržišno natjecanje. Kad OPS-ovi interveniraju radi uravnoteženja ponude i potražnje, često nailaze na problem **nedostatka dovoljne konkurencije kad je riječ o uslugama uravnoteženja** jer su pružatelji takvih usluga rijetki. Manjak konkurencije proizlazi iz načina na koji se određuju cijene energije uravnoteženja i nedovoljne upotrebe prekograničnog prijenosnog kapaciteta (tj. iz rascjepkanih nacionalnih tržišta uravnoteženja). Danas postoje velike razlike u cijenama uravnoteženja u Europi, a istovremeno nedostaju djelotvorna pravila kojima bi se omogućila učinkovita upotreba prekograničnog prijenosnog kapaciteta za uravnoteženje. Sadašnjim se metodama aktivacije energije uravnoteženja ne iskorištava sav potencijal mreže pa raspoloživi kapaciteti ostaju neiskorišteni. U trenutačnim se cijenama energije uravnoteženja ne može uvijek vidjeti da postoji nedostatak takve energije. Tim se cijenama ne potiče fleksibilnost.

Što se nastoji postići ovom inicijativom?

Zbog sve više energije iz obnovljivih izvora, osobito od vjetra, i drugih promjena u cilju ostvarenja niskougljičnog gospodarstva nužno je da elektroenergetski sustav bude u stanju integrirati više promjenjivih i distribuiranih proizvodnih izvora. Očekuje se da će se predloženom provedbenom uredbom zaštititi ravnoteža između ponude i potražnje električne energije uz najmanji mogući trošak za kupce kako bi se dovršila integracija unutarnjeg tržišta električne energije.

Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?

Predloženim će se mjerama djelovati na problem neučinkovite upotrebe europske mreže za prijenos električne energije poboljšanjem koordinacije, usklađenosti i transparentnosti tržišta uravnoteženja, **maksimiranjem iskorištavanja raspoloživog prekograničnog prijenosnog kapaciteta za uravnoteženja** i, istodobno, unapređenjem sigurnosti sustava i integracije tržišta električne energije **radi poticanja konkurencije**. Nadalje, postići će se minimalna usklađenost za završetak integracije unutarnjeg tržišta električne energije, a provedba pravila prepustit će se OPS-ovima i nacionalnim regulatornim tijelima.

B. Rješenja

Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije razmatrale? Postoji li najpoželjnija opcija? Zašto?

Funkcioniranje tržišta uravnoteženja moglo bi se poboljšati rješavanjem uzroka nedovoljne konkurencije u uslugama uravnoteženja, konkretno:

- usklađenjem metodologije određivanja cijena energije uravnoteženja i
- upotrebom prekograničnog prijenosnog kapaciteta za razmjenu energije uravnoteženja.

U tu se svrhu razmatraju sljedeće opcije politike:

- **osnovni scenarij: EU ne poduzima daljnje mjere,**
- **opcija 1.: usklađenje metodologije određivanja cijena energije uravnoteženja,**
  - **opcija 1.A:** metodologija za postignutu cijenu,
  - **opcija 1.B:** metodologija za ponuđenu cijenu,
- **opcija 2.: upotreba prekograničnog prijenosnog kapaciteta za razmjenu energije uravnoteženja,**
  - **opcija 2.A:** *samo* za prekogranične razmjene,
  - **opcija 2.B:** za prekogranične *i* nacionalne razmjene,
  - **opcija 2.C (odbačena):** nametanje regionalnim reguliranim subjektima da provode zadaće nadnacionalnih operatora uravnoteženja.

Procjena je pokazala da je opcija 1.A preduvjet operacionalizacije bilo koje podopcije pod opcijom 2. te da su stoga opcija 1.A i podopcije pod opcijom 2. komplementarne. Premda se od opcije 2.C očekuju najveće koristi, u trećem energetskom paketu nema pravne osnove za nju pa je odlučeno da se ona neće više razmatrati.

Procjena je pokazala da je za ostvarenje ciljeva prijedloga najprikladnija **kombinacija opcija 2.B i 1.A**. Tom se kombinacijom predviđaju metodologija za postignutu cijene (granična cijena) za energiju uravnoteženja, standardizacija proizvoda za uravnoteženje i uspostava europskih platformâ za uravnoteženje kako bi se olakšala koordinacija operativnih procesa između OPS-ova. Ta se koordinacija i dalje oslanja na koncept lokalnih odgovornosti unutar pojedinačnih zona uravnoteženja, koje se sastoje od najmanje jednog regulacijskog

područja, no ne obuhvaćaju nužno više od jedne države članice. Stoga je taj pristup u skladu sa sadašnjim načelima pogonske sigurnosti.

Tko podržava koju opciju?

Većina dionika podržava uvođenje metodologije za postignutu cijenu zajedno s obvezujućim propisima o prekograničnim *i* nacionalnim razmjenama energije uravnoteženja. U ožujku 2016. sudionici foruma u Firenci naglasili su važnost tržišta uravnoteženja za dobru integraciju i funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije te pozvali Komisiju da brzo donese uredbu o uspostavi smjernica za električnu energiju uravnoteženja za države članice.

C. Učinci najpoželjnije opcije

Koje su prednosti najpoželjnije opcije (ako postoji, inače prednosti glavnih opcija)?

Kombinacija opcija 2.B i 1.A mogla bi donijeti znatne **socijalne koristi** zbog učinkovitijeg iskorištavanja europske infrastrukture za prijenos električne energije što će prouzročiti veću likvidnost i više konkurencije. Predloženim će se mjerama pomoći da se više ulaganja u proizvodnju usmjeri tamo gdje će biti najučinkovitija i smanjiti potreba da se ulaže u proširenje mreže ili u rezervne kapacitete za energiju iz nestalnih izvora.

Prema opciji 2.B, OPS-ovi smiju razmjenjivati ne samo odstupanja nego i standardne proizvode za uravnoteženje. Razmjenom standardnih proizvoda za uravnoteženje učinkovitije se iskorištavaju resursi: najskuplje raspoložive jedinice upotrebljavaju se za regulaciju prema dolje, a najjeftinije za regulaciju prema gore. Učinak kombinacije razmjene odstupanja i prekogranične razmjene energije uravnoteženja je **godišnja ušteda od oko 479 milijuna EUR** u odnosu na osnovni scenarij. Te se koristi mogu postići, gotovo sve, samo opcijom 2.C; opcija 2.A ne bi bila dovoljna.

Koji su troškovi najpoželjnije opcije (ako postoji, inače troškovi glavnih opcija)?

Ukupni troškovi kombinacije opcija 2.B i 1.A povezani su s dva glavna aspekta. Prva je skupina troškova povezana s razvojem zajedničkog tehničkog regulatora, obračunskog postupka i sustava za razmjenu odstupanja. Druga se skupina troškova odnosi na uspostavu europskih platformâ za uravnoteženje, što obuhvaća odredbe o algoritmu i klirinškom postupku, držanje na poslužiteljima, održavanje i podršku. Troškovi su opcije 2.B **između 76,1 i 96,4 milijuna EUR** razvojnih troškova i **između 1,8 i 4,6 milijuna EUR** dodatnih godišnjih operativnih troškova. Mogući su određeni dodatni troškovi za dionike zbog promjene određenih postupaka uravnoteženja u novom sustavu, ali i uštede jer će na razini Europe biti više usklađenih proizvoda i usluga.

Koji su učinci na MSP-ove i tržišno natjecanje?

Uredbom će se olakšati sudjelovanje energije iz obnovljivih izvora i upravljanja potrošnjom na tržištima uravnoteženja. Očekuje se da će se njome podići konkurentnost ponuđača tehnologije u EU-u poput elektroničke i elektrotehničke industrije, koju uglavnom čine MSP-ovi.

Hoće li to bitno utjecati na državne proračune i uprave?

Uredbom će se nastojati jasnijim i usklađenijim pravilima poboljšati koordinaciju među OPS-ovima. Očekuje se da će to smanjiti i pojednostavniti sudjelovanje na tržištu uravnoteženja.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Ne očekujemo druge bitne učinke.

Proporcionalnost?

Kombinacijom opcija 2.B i 1.A postiže se ravnoteža između poboljšanja ukupne konkurentnosti, učinkovitosti i pouzdanosti tržišta električne energije, što omogućuje prijelaz na niskougljičnu proizvodnju električne energije uz istodobno poticanje europske suradnje i ostavljanje mogućnosti za nacionalnu provedbu.

D. Daljnje mjere

Kad će se ta politika preispitati?

Uredba sadržava posebne odredbe za praćenje uspjeha predloženih mjera. Na temelju tog praćenja i uzimajući u obzir budući razvoj tržišta električne energije i uspostavu europskih platformâ uravnoteženja, Komisija može odlučiti izmijeniti predloženu uredbu u budućnosti. Uredbom (EZ) 714/2009 dionicima se izričito daje pravo predlaganja izmjena.